

Strategiføring av mjølkegeit

Geitehelse og rådgiving i sanerte buskapar
20 -21 nov. 2006.

Mål med føringa:

- Fylle kvote
- Høgt tørrstoff-innhald
- Unngå smaksfeil i mjølk
- Lågt innhald av frie fettsyrer i mjølk
- Låge førkostnader
- Friske geiter som er trivelige å arbeide med

Hovudpunkt for å lukkast:

- Grunnlag: god oppals-føring
- Sjå og planlegge føring heile året i samanheng
- Tenke energibalanse i alle periodar!
- Grovførkvalitet og appetittføring!
- Allsidig før-rasjon
- Føring som gir god vom-funksjon
- Gradvise overgongar ved alle forskifter

Mål for energi, proteininnhald, fiber

Fem : Föreining mjølk : nettoenergiverdien av 1 kg bygg m 87 % TS brukt i mjølkeproduksjon

AAT: Aminosyrer Absorbert i Tarm:
(mikrobeprotein + ikkje-nedbrytbart prot.)

PBV: ProteinBalansen i Vom : forholdet mellom mengde nedbrote førprotein og mengde oppbygd mikrobeprotein

NDF: Eit mål for fiberinnhald i føret. D.v.s.tungt fordøyelege karbohydrat.

Grovfôr

2

Grovfôr – kvalitet og opptak

MÅL:
Størst mulig opptak av kvalitetsgrovfôr

- ytelse
- helse
- trivsel
- produktkvalitet
- økonomi

Kva er grovførkvalitet?

- **Gjæringskvalitet** : pH, org. syrer, sukker, NH₃-N er påverka mest av: **konservering**
- **Hygienisk kvalitet**: muggsopp, mugg-gifter, bakterier, bakteriegifter, bakteriesporer. er påverka mest av: **konservering**
- **Næringsinnhold** : energi, protein, mineral, vitamin er påverka mest av: **korleis graset er v hausing**

Høgt grovfôropptak krev:

- Høgt energi-innhald i graset : tidleg slått
- God gjæringskvalitet : Nok syre!!!
- God hygienisk kvalitet: God konservering

Vomma må fungere!

Tidleg slått:

- høgare energi-innhald
- høgare protein-innhald
- mindre trevleinnhald, NB!

Sein slått:

- Svært grovt materiale-> langsom pH senking v innlegging -> oppblomstring av gjærorganismer-> varmgang -> fare for varmgang også ved uttak -> bakterievekst, bakteriegifter som irriterer tarmen?

Vomma må fungere!

Strategi:

- Tyngda av føret må slåast tidleg
- Bruk strukturfôr til vomregulering om naudsynt: høy, seint slegne rundballar
- Kraftfôr: FORMEL Fiber i komb.m surfôr med lite trevlar, t.d. 2. slått.

God gjæringskvalitet

Bruke nok ensileringsmiddel,-også i rundballar!

Oppnår:

- Begrensa gjæring i massen , begrensa prod. av org. syrer
- Meir sukker att i føret : betre smakelighet
- Meir sukker til vomgjæringa
- Mindre nedbryting av prot.
- Mindre fare for smørsyregjæring
- **Konserveringsmiddel med maursyre gir best resultat!!!**

Fôring gjennom året.

Tørrperiode

- Minst 2 mnd
- Oppbygging av hold og kroppsreservar
- Geitene skal vere i godt hold ved kjeing
- Mange har 3 mnd. tørrperiode: betre tid å bygge opp kroppsreservar. .
- Kr.fôr i tørrperiode: 3-4 hg første mnd opptrapping fram mot kjeing
- Mineraler og fri tilgang på salt! Heile året!

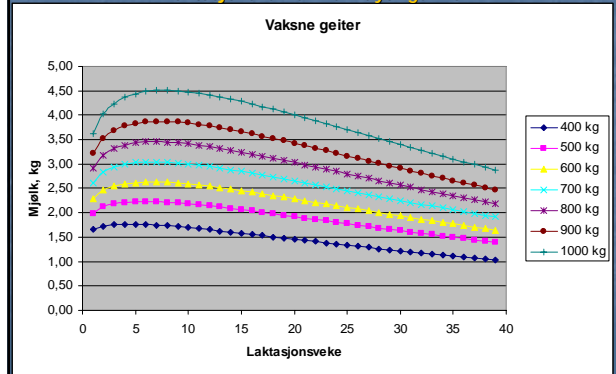

Forberedelsesfôring 3 veker før kjeing

- Tilvenjing til alle fôrslag ein skal nytte etter kjeing
- Allsidig fôr-rasjon: viktigare jo nærare kjeing ein kjem : større fôropptak og betre energidekning etter kjeing
- Kraftfôrning? Kva ytingsnivå ynskjer ein?
- Sterk fôring ved kjeing kan stimulere til høg yting
- Må då vite at ein kan fylgje godt opp med fôring etter kjeing!! NB! Nyttar ikkje utan god grovfôrqualität!

Laktasjonskurver v ulikt ytingsnivå

Kraftfôrning ved kjeing:

- Opptrapping til 0,4 – 0,5 kg ved kjeing vanleg ved middels ytingsnivå 500 -700 kg .
- 0,6 – 0,7 ved høgare ytingsnivå? ta høgde for at ein må opp i rel. mykje kr.fôr for å dekke energitrong i topp-laktasjon.
- Kor godt ein kan styre ytinga ved regulering av fôrstyrke og hold for kjeing treng vi vite meir om!
- Må heile tida fylgje med appetitt og regulere deretter, og sørge for godt grovfôr heile tida!

Etter kjeing fram til beiteslepp

- Opptrapping med kraftfôr: 0,1 kg kvar 3. dag til ein oppnår tilnærma energidekning.
NB! Regulere auke etter appetitten til geitene
- Ved høge ytingar vil ein aldri greie å dekke energibehovet.
- Geitene må mobiliserer kroppsfettet som dei har bygd opp i tørrperioden.
- Mål: begrense underfôringa i høg-laktasjonen!

Etter kjeing (fram til beiteslepp)

Appetitfôring m grovfôr:

- Geitene selekterer grovfôret, tek det beste og utnyttar fri tilgang på grovfôr på ein god måte
- Surfôr + godt høg+valsa havre aukar totalt grovfôropptak
- Bruke det beste grovfôret i denne perioden
- Kvist, lauv e.a. stimulerer appetitt, vomfunksjon og trivsel

Fôropptak - appetitfôring

Spiser geitene opp alt fôret? Bra, men det er ikkje appetitfôring! Geitene selekterer fôret bedre enn andre dyr.

- rikelig med grovfôr (rester til andre dyr)
- tilstål grovfôr flere ganger ("lytt fle")
- ta hensyn til "mobbefilarna"
- sikkerhet må reagjeres for fôring
- vassstilførsel

Appetitfôring = minst 10 % rester igjen ved neste stell.

Etter kjeing fram til beiteslepp

Vomma må fungere:

Fôring av geit er fôring av vom-mikrobar!

- Fôringen**
- Kraftfôr for grovfôr påvirker pH-nivået i vom:
    - sytproduksjon
    - "fete" grovfôr i vomma
  - Uungå kraftfôr på tom mage!
  - Appetitfôring motvirker effekten.
  - Gi aldri grønnsaker for melking (smaksfeil)
- Ungå pH-svingingar og forsuring i vomma!**

Tildeling av kraftfôr

Over 0,8 kg kraftfôr/d del opp i 4 tildelinger

Eksempel: Tildeling av kraftfôr først i og sist i fôrestellet, morgon og kveld.

Kraftfôrtype

FORMEL Geit :

- laga for å gje høgt fettinnhald og unngå beisk/harsk smak
- Høgt energi-innhald
- 8 – 9 % beskytta fett
- Fett av "riktig type" , d.v.s. langkjeda fettsyrer
- Moderat AAT- innhald
- Høgt PBV- nivå

Etter kjeing(fram til beiteslepp)

Kraftfôrtype

- Tilpasse kraftfôr etter grovfôrqualität
- Ta surfôrprøve med analyse av gjøæringsqualität!
- Ynskjer ein høg yting , kan ein supplere FORMEL Geit med meir protein-rikt kraftfôr.

Etter kjeing(fram til beiteslepp)

Oppsummering strategi:

1. Avgrense underføring i topplaktasjonen for å hindre avmagring
2. Ei viss underdekning av energi kan tolast og er oftast uunngåeleg i topplaktasjonen
3. Føre godt for å gjenvinne hold, fram mot beiteslepp
4. AAT-nivå kan brukast for å avgrense toppytinga
5. Tilførsel av beskytta fett i føret
  - a. dekke behovet for fettsyrer
  - b. nok energi utan å øydelegge vom-miljø
  - c. oppnå moderat AAT- nivå

Beiteperioden

Gradvis overgang til beite , 1 veke.

- Sleppe geitene ut når det enno er lite mat, full inneføring
- Berre nokre timar dei første dagane
- Tidleg beite m. lite trevlar: aktuelt med kraftfôr m. meir fiber.

Beiteperioden

Kraftfôr i beiteperioden:

- Tilpasse etter beitequalität
- Auke kraftfôr mot slutten av beiteperioden
- Tenke på energibehov til beiteaktivitet, geitene må gå lengre etter maten utover i perioden og beitequalitäteten går ned (0,2 – 0,4 Fem ekstra)
- Ta omsyn til vær og temp som kan begrense beiteopptak
- Nattbeiting: Aukar føroptaket.

Beiteperioden

Tilleggsføring med grovfôr:

- Tidleg inn med tilleggsføring med grovfôr om hausten viktig for å halde yting ogqualität! (tidleg hausta rundballar,grønncfôr, tilgong håbeite)
- Går geitene på håbeite: treng tilskot av fiberrikt fôr!
(høy, surfôr, sleppe i utmarka i periodar om dagen)

Beiteperioden/overgang til innsett

- Geitene kan godt gå ute langt utover hausten
- NB!! Følgje opp med god føring, både grovfør og kraftfôr
- Bør begynne å tenke på oppbygging av hold til neste laktasjon
- Stabil føring til paringa er over!